

PLAATSINGSLIJST VAN HET ARCHIEF VAN DE HANDELS- EN LANDBOUWBANK IN GORINCHEM EN 'S-GRAVENHAGE, VAN DE ARCHIEVEN VAN ZIJN BIJKANTOREN IN ZUID-HOLLAND EN VAN ENKELE GEDEPONEERDE ARCHIEVEN .

INLEIDING (2)

PLAATSINGSLIJST (3)

- I. ARCHIEF VAN HET HOOFDKANTOOR (3)
- II. ARCHIEF VAN DE CURATOR VAN HET FAILLISSEMENT (13)
- III. ARCHIEF VAN DE SPAARBANK VAN DE HANDELS- EN LANDBOUWBANK (14)
- IV. ARCHIEVEN VAN DE BIJKANTOREN (15)
 - 1. Kantoor Gorinchem (15)
 - 2. Kantoor Gouda (16)
 - 3. Kantoor Schoonhoven (17)
 - 4. Coöperatieve Boazbank, Schoonhoven (18)
 - 5. Kantoor Dordrecht (20)
 - 6. Kantoor Dordrecht, afdeling spaarkas (23)
 - 7. Kantoor Dordrecht, afdeling effecten (23)
 - 8. Kantoor Zwijndrecht (24)
 - 9. Kantoor Rotterdam (24)
- V. GEDEPONEERDE ARCHIEVEN VAN BEDRIJVEN (25)
 - 1. Diverse archieven (25)
 - 2. Verbroek en zoon, Dordrecht (25)
 - 3. F.N. Sickenga, Dordrecht (voorloper van Verbroek) (28)
 - 4. Scheepsverven- en dakbedekkingsfabriek, Rotterdam (29)
 - 5. P. Schotel Gzn, Steenhouwerij en marmerzagerij in Dordrecht (30)
 - 6. Goudse Coöperatieve Melkfabriek "De Combinatie", later N.V. Zuivelfabriek en Melkhandel "Gouda" (31)
 - 7. Nederlandse Hervormde Kerk, Schoonhoven (32)

VERNIETIGINGSLIJST (33)

NGC 18-11-1906, 17-2, 7-2, 17-2, 24-2-1907, 20-6-1915 red + adv. betr. jaarverslag

Zie brief 27 / '98 + dossier -07.351.4

Bancair historische gids p. 114-115

Westwagenstraat 40 (architect Cornelis van den Hoogenband, overgrootvader van Olympisch zwemkampioen Pieter) geopend 29-12-1913 (brief 1822; NGC 1-1-1914; Adv. 2-1)

Neemt per 1-7-1918 Ubbens over NGC 30-6-1918

Bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant 1907, nr. 24 statuten

Not. Boll 1912, akte 6294/6301 aankoop onroerend goed

Not. Bakker Schut 1919 akten 3 en 41 statuten

Not. Bakker Schut 1919 akte 230: oprichting van dochter 'de Spaarbank van de Handels- en Landbouwbank'.

INLEIDING

De N.V. Handels- en Landbouwbank werd in 1907 opgericht als een regionale bank in Zuid-Holland met vestigingen in Gorinchem en Dordrecht. De directie bestond uit de advocaat mr. Fokke Fernhout (overleden in 1927) en Jan Willem Mekking, beiden Gereformeerd en raadslid namens de Anti-Revolutionaire Partij. Uit die hoek kwamen veel klanten. Het hoofdkantoor bevond zich in Gorinchem, aanvankelijk aan de Grote Markt 11, per 29 december 1913 aan de Westwagenstraat 40. Dordrecht fuseerde met de Assurantiemaatschappij Verbroek en zn. In 1912 werd een filiaal in Gouda gevestigd. In 1918 breidde de bank zich uit door fusies met Ubbens, Wiersma, Dijksterhuis & Co in Groningen (mede-oprichters van de HeLb) en E.A. Smidt en Co in Assen, welke bedrijven tot bijkantoren werden omgevormd. In datzelfde jaar werd een bijkantoor in Schoonhoven opgericht, dat in 1923 fuseerde met de Centrale Boazbank aldaar.

Het hoofdkantoor vestigde zich met ingang van het boekjaar 1922 in 's-Gravenhage en vormde een "centrale administratie"; Gorinchem werd bijkantoor. In 1927 werd nog een agentschap in Rotterdam geopend. De banken traden op als spaarbank, kredietbank en commissiehandel in fondsen, waarbij ze de functies waarnamen van de instellingen, waarmee ze waren gefuseerd. In 1927 vroeg de Handels- en Landbouwbank surseance van betaling aan; in 1930 werd het faillissement uitgesproken. Directeur Mekking werd in 1931 wegens malversaties veroordeeld. Vanaf mei 1931 nam de curator in Den Haag ook de administratie van de bijkantoren over, zodat de administratie van die kantoren in 1931 ophield. In 1938 was de verdeling van de failliete boedel voltooid en de liquidatie afgesloten. De omvang van het archief dat achterbleef, bedroeg 500 meter; hierbij waren ook de bescheiden inbegrepen van bedrijven waarvan de bank als crediteur belangen in onderpand had en dus zeggenschap had in de directievoering. De stukken werden door de curator in het Nederlandsch Economisch-Historisch Archief gedeponneerd. In 1972-1975 werden de archieven van het N.E.H.A. overgebracht naar de Rijksarchiefdienst en vandaar over openbare archiefbewaarplaatsen in Nederland verdeeld. Het archief van de Handels- en Landbouwbank werd globaal geschoond; 300 meter werd vernietigd, waaronder nagenoeg de volledige bedrijfscorrespondentie. In 1991 werd het restant nader geordend, geschoond en ontsmet. Als criterium gold een vernietigingslijst, die door het N.E.H.A. werd goedgekeurd.

Het archief is een tijd lang onder slechte condities bewaard geweest. Dit heeft tot gevolg dat verschillende banden en stukken dusdanig door schimmel zijn aangetast, dat raadpleging door het publiek niet mogelijk is. Ook zijn er soms banden en ordners gebruikt, die niet voor langdurige bewaring geschikt waren. Voor bepaalde 'kalamazoo'-systemen garandeerde de leverancier een levensduur van zeven jaar.

IV. ARCHIEVEN VAN DE BIJKANTOREN

1. Kantoor Gorinchem

278	Grootboek van de spaarbank 1930-1931	1 deel
279	Correspondentie diversen 1913 en 1921	1 omslag
280	Register van onderpanden 1907-1931	1 deel
281	Balansstukken etc. 1925-1929	1 pak
282	Register van aan- en verkoop van effecten 1927-1930	1 deel
283	Register van transacties met cheques 1929 aug.-1930 nov.	1 deel
284	Grootboekbladen 1927-1931	1 pak